

Relationships between The self-worth and Beliefs in a just world with life satisfaction of elderly People

*Yamini M¹, Sadidi M²

<https://crossmark.crossref.org/dialog/?doi=10.29252/joge.3.2.40>

1- Ph.D, Department of Psychology, Kheradgerayan Motahar University, Mashad, Iran (**Corresponding Author**)

Email: Yamini1342@gmail.com

2- Msc, Department of Counseling, Faculty of psychology and Education, Allameh Tabatabaee University, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Due to the growth of aging population in the country, this group faces increasing problems. Considering the importance of improving the health of the elderly and the need to pay attention to the components of health promotion, especially mental health, There will be expected steps to be taken in this regard. One of the things that helps mental health in the elderly is having a life satisfaction. The aim of this study was to investigate the relationship between between the self-worth and Beliefs in a just world with life satisfaction of elderly People in the Esfarayen city, Iran.

Method: The research was a descriptive-correlational study. The statistical population of the study was all retired elderly people of the government offices in Esfarayen city in the year 2017-2018 who were 55 to 65 years old. 330 students were selected by available sampling. The research instruments were Just World Scale, Contingencies of Self-Worth Scale and life Satisfaction index. Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and multiple regression.

Results: The results of correlation coefficient showed that the correlation between self-worth and life satisfaction was 0.381. Also the correlation between belief in the fair world with life satisfaction was 0.413. All the correlations were significant at the level of 0.001. Also, multiple regression analysis showed that predictor variables explained 56% of variance in Satisfaction with Life.

Conclusion: results indicate that self-worth and belief in the fair world have significant and positive correlation with satisfaction with life. Thus, it seems that developing a sense of self-worth and having a belief in the fair world can make life satisfaction.

Keywords: contingencies of self- worth, belief in a just world, life satisfaction, elderly.

Received: 22 November 2018

Accepted: 21 December 2018

Access this article online

Website:

www.joge.ir

DOI:

[10.29252/joge.3.2.40](https://doi.org/10.29252/joge.3.2.40)

رابطه واسطه های خودارزشمندی و نگاه به دنیای عادلانه با رضایت از زندگی سالمندان

محمد یمینی^۱، محسن سدید^۲

۱- استادیار گروه روانشناسی، موسسه آموزش عالی خردگرایان مطهر، مشهد، ایران (نویسنده مسئول)

پست الکترونیکی: yamini1342@gmail.com

۲- کارشناس ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

نشریه سالمندشناسی دوره ۳ شماره ۲ پاییز ۱۳۹۷، ۴۸-۴۰

چکیده

مقدمه: با توجه به افزایش جمعیت سالمندی در کشور، این قشر با مشکلات فزاینده ای مواجه هستند. توجه به اهمیت ارتقاء سلامت سالمندان و ضرورت توجه به مولفه های ارتقاء سلامت خصوصا سلامت روانی ایجاب می کند که تا حد ممکن در این زمینه گام هایی برداشته شود. یکی از جنبه هایی که به سلامت روان سالمندان کمک می کند، داشتن رضایت از زندگی است. این مطالعه با هدف بررسی رابطه خودارزشمندی و نگاه به دنیای عادلانه با رضایت از زندگی سالمندان انجام شده است.

روش: مطالعه حاضر مطالعه ای توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش همه سالمندان بازنشسته ادارات دولتی شهر اسفراین در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ بودند که در حدود ۵۵ تا ۶۵ سال سن داشتند. تعداد ۱۲۰ نفر با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش مقیاس باور به دنیای عادلانه، خودارزشمندی و پرسشنامه رضایت از زندگی بود. داده ها با استفاده از روشهای آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج ضریب همبستگی نشان داد که همبستگی بین واسطه های خودارزشمندی با رضایت از زندگی ۰,۳۸۱ بود. همبستگی بین باور به دنیای عادلانه و رضایت از زندگی همچنین ۰,۴۱۳ بود که همگی در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بودند. همچنین تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیرهای پیش بین روی هم رفته ۵۶ درصد واریانس رضایت از زندگی را تبیین می کنند.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که بین واسطه های خودارزشمندی و نگاه به دنیای عادلانه با رضایت از زندگی سالمندان ارتباط مثبت وجود دارد که به این ترتیب به نظر می رسد پرورش حس خودارزشمندی و داشتن نگاه به دنیایی که عادلانه است می تواند رضایت از زندگی را در پی داشته باشد.

کلید واژه ها: واسطه های خودارزشمندی، باور به دنیای عادلانه، رضایت از زندگی، سالمندی.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۹/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۹/۰۱

مقدمه

جمعیت سالمندان در جهان به سرعت رو به افزایش است. کاهش زاد و ولد و افزایش امید به زندگی موجب شده است که جمعیت سالمندان بسیار سریع تر از جمعیت کلی افزایش یابد و این موضوع مشکلات بسیاری را برای اجتماع به بار می آورد. طبق گزارش مرکز آمار ایران در سرشماری سال ۱۳۹۵ افزایش سهم جمعیت سالمند با سن بیش از ۶۵ سال از ۵/۷ درصد در سال ۹۰ به ۹/۲۷ درصد در سال ۹۵ رسیده است (۱). سالمندی جمعیت و بار بالایی بیماریها در دوره سالمندی، افزایش روزافزون نیاز به خدمات درمانی و به تبع آن افزایش هزینه های نظام سلامت را در پی دارد که ایجاب می کند دست اندرکاران نظام سلامت، سالمندی جمعیت را مورد توجه جدی قرار داده و برای مواجهه با این واقعیت اجتناب ناپذیر تمهیدات لازم را فراهم نمایند (۲). یکی از چالش های مهمی که فرد در دوران حساس سالمندی با آن مواجه می شود حفظ و ارتقای بهداشت روانی است. یکی از شاخص های سلامت روانی که ناشی از ارزیابی شناختی و عاطفی فرد از زندگی می باشد رضایت از زندگی است که مورد توجه بسیاری از متخصصان مختلف در حوزه سالمندی قرار گرفته است. رضایت از زندگی به عنوان قضاوت شخصی از سعادت و بهروزی و کیفیت زندگی مبتنی بر معیارهای انتخابی هر فرد تعریف شده است (۳). در واقع رضایت از زندگی مفهوم کلی و ناشی از نحوه ادراک (شناختی و عاطفی) شخص از کل زندگی است (۴)؛ به همین دلیل، افرادی با رضایت از زندگی بالا هیجان های مثبت بیشتری را تجربه کرده، از گذشته و آینده خود و دیگران، رویدادهای مثبت بیشتری را به یاد آورده و از پیرامون خود ارزیابی مثبت تری دارند و آنها را خوشایند توصیف می کنند (۵). شواهد تجربی حاکی از آن است که بعد زمانی رضایت، مانند رضایت از گذشته، رضایت از حال و رضایت از آینده در زندگی نیز اهمیت دارد (۶، ۷).

رضایت از زندگی می تواند تحت تاثیر برداشت ها و باورهای افراد در مورد هستی و رویدادهای آن نیز قرار گیرد. دو باوری که از نظر این مقاله در رضایت از زندگی سالمندان می توانند تاثیر داشته باشند، یکی باور به دنبال کردن امور ارزشمند در طول زندگی از طرف فرد و دیگری باور به وجود عدالت در هستی است. باور به خود ارزشمندی یکی از باورهای بسیار مهم در زندگی یک سالمند به حساب می آید. خود ارزشمندی موجب ارتقاء سطح سلامت عمومی، خودتنظیمی، منبع انگیزش، کاهش افسردگی و اصلاح رفتار اجتماعی، چگونگی درست و مناسب مواجهه با حوادث و وقایع روزمره زندگی بوده که در سطوح مختلف زندگی فردی، خانوادگی، آموزشی و اجتماعی اثرات خود را نمایان می کند (۸، ۹). باور به خود ارزشمندی

و عزت نفس به سمت خود نشانه رفته به ارزیابی فرد از خود اشاره دارند و بیانگر نحوه برخورد فرد در تایید یا عدم تایید خود تعریف می شوند (۱۰). البته کروکر و ولف (۸) به نوعی خود ارزشمندی و عزت نفس را از یکدیگر متمایز می کنند. آنها می گویند رویدادهای خوب و بد به واسطه خود ارزشگذاری های فردی، باعث احساس های موقتی در انسان می شوند که در عزت نفس کم و یا زیاد فرد آشکار می شوند و این نوسان در احساس های موقتی، بالا و پایین رفتن عزت نفس را سبب می شوند که پیامدهای انگیزشی متفاوتی را به وجود می آورد (به عبارتی سیستم ارزش گذاری مهمتر از عزت نفس فرد می شود). در حقیقت به قول سیزینسکی و همکاران آنچه که افراد را به سمت رفتارهایشان به پیش می برد و انگیزه می دهد باور آنها به انجام اموری است که از نظر آنها با ارزش و قیمتی تلقی می شوند (۱۱). از نظر کروکر و ولف (۸) نیز واسطه هایی که فرد به خاطر آنها خود را با ارزش تلقی می کنند از خود عزت نفس اهمیت بیشتری دارد. آنها معتقدند عزت نفس با احساس های خوب و بد همبستگی دارد به طوری که افزایش در عزت نفس با احساس خوب و کاهش در آن با احساس بدی همراه است. اما افراد فارغ از اینکه عزت نفس پایین یا بالایی داشته باشد، اگر موفقیت را در حیطه هایی تجربه کنند که با دنبال کردن آنها خود را ارزشمند تلقی می کنند هیجان مثبت و در غیر این صورت هیجان منفی را تجربه خواهند کرد و این هیجانها به نوبه خود جنبه انگیزشی در رفتار دارند. به این ترتیب می توان گفت که این وابسته ها که افراد به واسطه آنها خود را ارزشمند و یا بی ارزش تلقی می کنند، مهم و تنظیم کننده رفتار هستند نه عزت نفس (۸). در سالمندان نیز چنین چیزی می تواند صادق باشد. چنانچه سالمندان در عمر خود چیزی را بدست آورده اند و کاری را انجام داده اند که برای آنها با ارزش بوده است باید عزت نفس بالایی را تجربه کنند و به این ترتیب احساس رضایت از زندگی داشته باشند و برعکس. کروکر و ولف بر اساس مدل نظری "واسطه های خودارزشمندی" سعی در تبیین چگونگی شکل گیری عزت نفس دارند و بنیانی مهم برای بررسی شکل گیری عزت نفس را فراهم می کند (۸). ابعاد دوگانه اصلی و ویژگی های هفت گانه فرعی خودارزشمندی بر اساس مدل نظری کروکر و ولف (۸) عبارتند از:

بعد درونی خودارزشمندی که شامل: میزان قیمت و بهاء خویشتن با توجه به میزان وجود حمایت از سوی خانواده؛ میزان ارزش و توجه خویشتن نسبت به عشق خدایی و میزان اهمیت و بهاء خویشتن نسبت به حوزه تقوی و پرهیزکاری.

بعد بیرونی خودارزشمندی: میزان ارزش و قیمت خویشتن نسبت به شایستگی های علمی و آموزشی؛ میزان اهمیت و بهاء

و خود ارزشمندی با رضایت از زندگی در بازنشستگان ادارات دولتی شهر اسفراین صورت گرفت. داوطلبان شرکت در این پژوهش دارای سن ۵۵ تا ۶۵ سال و همگی مرد و دارای سطح تحصیلات دیپلم بودند. قبل از اجرای هر پرسشنامه رضایت پاسخ دهندگان برای همکاری در تکمیل پرسشنامه ها جلب شد. بدین منظور پس از جمع آوری داده های خام از طریق پرسشنامه نتایج تحلیل آماری ارائه گردیده و به فرضیات پژوهشی پاسخ داده شده است. در این راستا در ابتدا تحلیل توصیفی داده ها انجام شده و در ادامه داده های استنباطی ارائه و مورد بررسی قرار گرفته است.

ابزارها

پرسشنامه باورهای دنیای عادلانه (برای خود و دیگران): پرسشنامه باورهای دنیای عادلانه برای خود و دیگران از ساتون و داگلاس (۲۱) گرفته شده و برای اولین بار در ایران گلپور و عریضی (۲۲) ترجمه و اعتباریابی کرده اند. این پرسشنامه ۱۶ سؤال دارد و نمره گذاری آن بر اساس طیف لیکرت است. به این ترتیب که به گزینه های کاملاً موافقم، موافقم، تا اندازه ای موافقم، نظری ندارم، تا اندازه ای مخالفم، مخالفم و کاملاً مخالفم به ترتیب نمره های ۱ تا ۷ تعلق می گیرد. این مولفان پرسشنامه را پایایی سنجی کرده و آلفای کرونباخ آن برای باورهای دنیای عادلانه برای خود ۰/۷۲ و برای باورهای دنیای عادلانه برای دیگران ۰/۸۴ گزارش کرده اند.

مقیاس واسطه های خود-ارزشمندی (CSWS)

مقیاس واسطه های خود-ارزشمندی را کروکر و همکاران (۲۰۰۳) ساخته اند که شامل ۳۵ ماده بوده و پاسخ دهندگان میبایست در طیف لیکرت ۷ درجه ای (۱= شدیداً مخالف، ۷= شدیداً موافق) به عبارات پاسخ دهند. زیر مقیاسهای این مقیاس عبارتند از: بُعد درونی خودارزشمندی (حمایت و عشق خانوادگی، عشق به خدا، تقوا و پرهیزگاری) و بُعد بیرونی خودارزشمندی (صلاحیت و شایستگی علمی، رقابت و سبقت جویی، فیزیکی و ظاهری، تأیید دیگران). نسخه ی انگلیسی این مقیاس بر طبق گزارش کراکر و همکاران (۲۳) روایی و پایایی و ساختار عاملی یکسان و ثابتی برای هر دو جنس دارد. مقیاس خودارزشمندی دارای روایی و پایایی بسیار مطلوبی بوده و متناسب با فرهنگ ایران قابل استفاده میباشد. سبزه آرای لنگرودی و همکاران (۲۴) در پژوهشی نشان دادند شش عامل با ساختار دادهها برازش دارند، علاوه بر تأیید روایی همگرا و واگرایی مقیاس، ضرایب آلفای کرونباخ نیز همسانی درونی مناسب مقیاسهای عامل را نشان داد.

پرسشنامه رضایت از زندگی LSI-Z: نسخه اصلی پرسشنامه ۱۳ توسط نوگارتن و همکاران (۲۰) و فرم تجدید نظر شده آن توسط

خویشتن نسبت به حوزه رقابت و سبقت جویی؛ میزان ارزش خویشتن نسبت به جنبه های جسمانی، فیزیکی و ظاهری و میزان ارزش و قیمت خویشتن در حوزه های مورد موافقت دیگران بودن همان گونه که ذکر شد، یکی دیگر از عوامل مرتبط با رضایت از زندگی، باور به دنیای عادلانه است. برآیند مجموعه ای از شناخت های انسان در باره عدالت، در نهایت منجر به شکل گیر باورهای کلی عمومی در باره عادلانه و یا ناعادلانه بودن شرایط دنیا می شود که روی رضایت از زندگی فرد تاثیر می گذارد.

فرضیه دنیای عادلانه را اولین بار لرنر در سال ۱۹۸۰ مطرح کرد (۱۲-۱۴). بر اساس این فرضیه بیان می شود که انسانها در دنیای کنونی برانگیخته می شوند تا این عقیده را پیدا کنند که در دنیای زندگی می کنند که هر کس آنچه استحقاق دارد بدست می آورد. بر اساس چنین فرضیه ای، افراد خوب به فرجامی نیک و افراد بد به فرجام بدی می رسند (۱۵). باور به دنیای عادلانه موجب کاهش حالت های هیجانی منفی و تجربه های هیجانی مثبت بیشتر شده و در کل چنین باوری، رضایت از زندگی را افزایش خواهد داد (۱۶). دالبرت و میس بین باور به عادلانه بودن دنیا و جنبه های گوناگون رضایت از زندگی همبستگی مثبتی یافتند (۱۷). یافته های پژوهشی کوریا، توسکانو و لیما نشان داد که میان باور به عادلانه بودن دنیا و رضایت از زندگی، رابطه معنی داری وجود دارد (۱۸).

جانگ، یو، لو، یو و زو در پژوهش خود دریافتند که بین باور به دنیای عادلانه، سلامت روان، خوش بینی و بهزیستی ارتباط وجود دارد و افزایش بهزیستی روانی باور به دنیای عادلانه، سلامت روان و خوش بینی را تحت تاثیر قرار می دهد (۱۹).

به طور مشابه رایتر، بنسون و اشنایدر نیز پی برده اند که باورهای دنیای عادلانه رابطه منفی با عاطفه منفی و افسردگی دارند (۲۰). همان گونه که ذکر شد سالمندان در این دوره بدلیل عوامل متعدد و رویدادهایی از قبیل پایان دوره اشتغال و شروع بازنشستگی با نگرانی هایی مانند تنهایی، طردشدگی و احساس به پایان خط رسیدن، پوچی، بی هدفی، اضطراب، افسردگی، ترس از طرد شدن دست به گریبان می شوند که سلامت روانی آنها را مورد تهدید قرار می دهد. مقاله حاضر همان گونه که ذکر شد در پی آن است تا نشان دهد که وجود منابعی که فرد به واسطه ی آنها برای خود ارزش قائل بیشتری قائل شود (خود-ارزشمندی)؛ و باور به دنیای عادلانه می تواند رضایت از زندگی را در سالمندان پیش بینی نماید.

روشی مطالعه

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه باور به دنیای عادلانه

دنیای عادلانه برای خود دارای میانگین نمره (۲۶,۶۰) و انحراف معیار (۴,۱۹)، باور به دنیای عادلانه برای دیگران دارای میانگین نمره (۱۸,۶۰) و انحراف معیار (۷,۵۶)، باور دنیای عادلانه عمومی دارای میانگین نمره (۱۶,۶۷) و انحراف معیار (۳,۸۸) و باورهای دنیای ناعادلانه دارای میانگین نمره (۱۵,۶۲) و انحراف معیار (۲,۱۰) می باشد. در ادامه (جدول ۲) ضرایب همبستگی ساده بین رضایت از زندگی، خود ارزشمندی و دنیای عادلانه برای خود، دیگران، دنیای عادلانه عمومی و و دنیای ناعادلانه را نشان می دهد.

وود، وایلی و شیفور (۲۵) تهیه شده است که زهرا تقریبی و همکاران (۲۶) از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه کرده اند. پایایی پرسشنامه برابر با ۰/۷۹ بدست آمده است نمره بالاتر در این آزمون بیانگر بالاتر بودن سطح رضایت از زندگی است.

یافته ها

همان طور که در (جدول ۱) مشاهده می شود رضایت از زندگی دارای میانگین نمره (۱۴,۵۹) و انحراف معیار (۵,۳۴) و خود ارزشمندی دارای میانگین نمره (۱۲,۷۰) و انحراف معیار (۱۴,۳۹) و باور به

جدول ۱: اطلاعات توصیفی نمونه مورد بررسی در متغیرهای مورد بررسی

حجم نمونه	انحراف استاندارد	میانگین	بیشترین	کمترین		
۱۲۰	۵,۳۴	۱۴,۹۵	۲۲	۹	رضایت از زندگی	رضایت از زندگی
۱۲۰	۶,۶۶	۲۲,۹۴	۳۲	۱۶	حمایت خانواده	خود ارزشمندی
۱۲۰	۳,۳۰	۲۵,۲۸	۲۹	۲۱	رقابت	
۱۲۰	۲,۶۳	۲۱,۶۴	۲۴	۱۸	ظاهر	
۱۲۰	۵,۶۶	۲۵,۹۵	۳۰	۱۸	عشق به خدا	
۱۲۰	۷,۵۳	۱۵,۱۵	۲۵	۷	شایستگی تحصیلی	
۱۲۰	۶,۲۱	۲۳,۶۰	۳۲	۱۷	پرهیزگاری	
۱۲۰	۱,۶۲	۱۱,۷۵	۲۳	۱۰	تایید از جانب دیگران	
۱۲۰	۱۴,۳۹	۱۲۴,۷۰	۱۴۶	۱۰۷	نمره کل	
۱۲۰	۴,۱۹	۲۶,۶۰	۳۱	۲۱	باور عادلانه برای خود	باور به دنیای عادلانه
۱۲۰	۷,۵۶	۱۸,۶۰	۲۹	۱۱	باور عادلانه برای دیگران	
۱۲۰	۳,۸۸	۱۶,۶۷	۲۳	۱۳	باور دنیای عادلانه عمومی	
۱۲۰	۲,۱۰	۱۵,۶۲	۱۸	۱۱	باور دنیای ناعادلانه	

جدول ۲: همبستگی باور به دنیای عادلانه و خود ارزشمندی با رضایت از زندگی در سالمندان

	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
حمایت از خانواده													۱	
رقابت													۰,۱۹**	
ظاهر													۰,۴۵**	
عشق به خدا													۰,۳۰**	
شایستگی تحصیلی													۰,۳۹**	
پرهیزگاری													۰,۴۰**	
تایید از جانب دیگران													۰,۳۴**	
خود ارزشمندی کلی													۰,۲۸**	
باور به دنیای عادلانه برای خود													۰,۲۳**	
باور به دنیای عادلانه برای دیگران													۰,۲۱**	
باور به دنیای عادلانه عمومی													۰,۲۹**	
باور به دنیای ناعادلانه													۰,۱۸**	
رضایت از زندگی													۰,۴۶**	
	۱	۰,۲۷**	۰,۴۱**	۰,۶۳**	۰,۴۱**	۰,۳۸**	۰,۴۷**	۰,۲۷**	۰,۲۴**	۰,۱۸**	۰,۱۴**	۰,۱۰		

عمومی ($P > 0,01$) و باورهای دنیای ناعادلانه از مولفه های باور به دنیای عادلانه با رضایت از زندگی رابطه وجود دارد. در ادامه جهت پاسخگویی به فرضیه پژوهش از روش آماری تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است. همان طور که مشاهده می شود تعداد مدل های وارد شده به رگرسیون سه مدل باور به دنیای عادلانه برای دیگران، باور به دنیای عادلانه برای خود و خود ارزشمندی می باشند.

همانگونه که داده های ارائه شده در (جدول ۲) نشان می دهد با توجه به نتایج بدست آمده می توان نتیجه گرفت که بین حمایت خانواده ($P > 0,01$)، ظاهر ($P > 0,05$)، عشق به خدا ($P > 0,01$)، شایستگی تحصیلی ($P > 0,01$)، پرهیزگاری ($P > 0,01$)، تایید از جانب دیگران ($P > 0,01$) و نمره کل خود ارزشمندی ($P > 0,01$) همچنین بین باور به دنیای عادلانه برای خود ($P > 0,01$)، باور به دنیای عادلانه برای دیگران ($P > 0,01$)، باور دنیای عادلانه

جدول ۳: مربوط به نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رضایت از زندگی بر اساس خود ارزشمندی و باور به دنیای عادلانه

متغیرها	B	β	t	Sig.	F	R ²
باور به دنیای عادلانه برای دیگران	۰,۷۴۸	۰,۶۳۱	۵,۸۹۷	۰,۰۰۱	۸۱,۸۱۰	۰,۳۹۹
باور به دنیای عادلانه برای خود	۰,۸۳۱	۰,۲۱۱	۲,۶۲۴	۰,۰۰۱	۷۹,۲۲۵	۰,۴۹۲
خود ارزشمندی	۰,۵۴۰	۰,۱۳۹	۳,۲۰	۰,۰۰۱	۱۰۴,۷۱۱	۰,۵۶۳

زنانگ و زنانگ (۴۵)؛ جانگ، یو، لو، یو و زو (۱۹)؛ استروب، پوستم، استیگمن و جان (۴۶)؛ گل پرور و عریضی (۲۲)؛ دالبرت (۴۷)؛ تیلر و بروان (۴۸)؛ لیتل و بک (۴۹)؛ توماکا و بلاسکوویچ (۵۰)؛ جنسن، دهلین، هاگبرگ و همکاران (۵۱)؛ دزوکا و دالبرت (۵۲) و لپیکوس، دالبرت و زیگلر (۵۳) اشاره کرد.

بدون شک یکی از فاکتورهای اساسی و مهم تاثیرگذار بر وضعیت بهداشت روان در دوره سالمندی رضایت از زندگی است. به نظرمی رسد عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، وضعیت رضایت از زندگی آنها را تحت الشعاع قرار می دهد. افراد مسنی که رضایت از زندگی بالاتری دارند، انجام رفتارهای حفاظتی و توسعه سلامتی را براحتی پذیرا می باشند. از آنجا که رضایت از زندگی به ارزیابی کلی فرد از زندگی و نقش خود در محیط زندگی اشاره دارد و متاثر از نحوه ادراک (شناختی و عاطفی) شخص از کل زندگی است، انتظار می رود این متغیر با نگاه به دنیا و محیط اطراف خود و برداشت فرد از ارزش خود ارتباط داشته باشد.

اهمیت ابعاد جسمی، اجتماعی و روانی و وابستگی آنها به یکدیگر در دوران های مختلف حیات انسانی بر کسی پوشیده نیست. اما، این ابعاد و ارتباط آنها با یکدیگر در دوران سالمندی از اهمیت ویژه ای برخوردار می شوند. دیدگاه سالمندان نسبت به وجود عدالت می تواند به اشکال مختلف، نحوه ی واکنش آنها را نسبت به رخدادها و حوادث دنیای اطراف خود متأثر سازد. این باور می تواند نحوه ی رفتار و برنامه ریزی برای آینده (که چندان هم طولانی به نظر نمی رسد)، شاخص های سلامت روانی نظیر عاطفه ی مثبت و منفی، افسردگی، کیفیت زندگی و رضایت از زندگی آنها را تحت تاثیر قرار دهد.

از طرفی عزت نفس به عنوان یکی از قطعی ترین عوامل در سلامت روانی سالمندان، می تواند اثرات جبران ناپذیری در جریان فکری، احساسات، تمایلات، ارزش ها و هدف های آنها بر جای بگذارد. بر اساس یافته های تحقیق حاضر انتظار می رود سالمندی که از منابع احساس خود ارزشمندی بالاتری برخوردار باشد و نگاه عادلانه نسبت به دنیا داشته باشد، بتواند با تهدیدها و وقایع اضطراب آور زندگی بدون تجربه منفی و از هم پاشیدگی روانی راحت تر مقابله نماید و از زندگی خود رضایت بیشتری داشته باشد.

همان طور که در (جدول ۳) مشاهده می شود، در مدل نخست باور به دنیای عادلانه برای دیگران وارد معادله شد که این متغیر قادر به پیش بینی رضایت از زندگی به میزان ۴۰ درصد در نمونه حاضر بود. در مدل دوم که باور به دنیای عادلانه برای خود وارد معادله شد اضافه شدن این متغیر باعث افزایش توان پیش بینی به میزان ۴۹ درصد شد و در مدل سوم اضافه شدن متغیر خود ارزشمندی باعث اضافه شدن توان پیش بینی به میزان ۵۶ درصد در نمونه حاضر شد. مطابق نتایج ارایه شده در جدول فوق مقدار ضرایب بتا برای باور به دنیای عادلانه برای دیگران برابر با 0.631 ($\beta=0.631$) و برای خود ارزشمندی برابر 0.211 ($\beta=0.211$) و برای خود ارزشمندی برابر 0.139 ($\beta=0.139$) است که به طور معنادار قادر به پیش بینی و تبیین رضایت از زندگی در نمونه حاضر می باشد.

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه واسطه های خودارزشمندی و نگاه عادلانه به دنیا با رضایت از زندگی در سالمندان بود. برای این منظور با تحلیل ماتریس همبستگی و رگرسیون گام به گام فرضیه های پژوهش آزمون شدند. همان گونه که نتایج حاصل از پژوهش نشان داد، ضرایب همبستگی برآورد شده بین هر دو متغیر واسطه های خود ارزشمندی و نگاه به دنیای عادلانه با رضایت از زندگی مثبت و معنادار به دست آمد.

تحقیقات متعددی در این زمینه به نقش برداشت فرد از خود و محیط در رضایت از زندگی اشاره داشته اند. تحقیقات همسو با یافته های این تحقیق عبارتند از: فارکوهار (۲۷)؛ هیلرا و همکاران (۲۸)؛ مک کامیش سونسان و همکاران (۲۹)؛ هو و همکاران (۳۰)؛ گولندر (۳۱)؛ هل استروم و هال برگ (۲۸)؛ نیسترم و سگستن (۳۲)؛ بوندویک و اسکاگستاد (۳۳)؛ رایت و کروپانزانو (۳۴)؛ در خصوص ارتباط بین خود ارزشمندی و رضایت از زندگی به تحقیقات بلاسکوویچ و توماکا (۳۵)؛ داینر و داینر (۳۶)؛ لیوبومیرسکی، تاج، و دیمتیو (۳۷)؛ رانزین، کیویس، لازکس (۳۸). در خصوص ارتباط بین نگاه به دنیای عادلانه و رضایت از زندگی می توان به تحقیقات انجم شعاع (۳۹)؛ خسروی پور و ناهید پور (۴۰)؛ دالبرت و میس (۴۱)؛ کوریا، توسکانو و لیما (۱۸)؛ واز کوئر (۴۲)؛ فاطیما و سوهیل (۴۳)؛ زیدنر و بن زور (۴۴)؛

بر بازسازی و درک دوره زندگی افراد تاثیر می گذارد، تعاملات اجتماعی را جهت دهی می کند، به افراد در رویارویی با خطرها و مشکلات روزمره یاری می رساند و قربانیان بی عدالتی را یاری می دهد و تحمل آنها را در مقابل بی عدالتی ها بیشتر می کند. همچنین عقیده به دنیای عادلانه یک منبع شخصی نیرومند در فرآیند مقابله و سازش افراد با دنیای اطراف به شیوه های متفاوت تاثیر می گذارد. در پایان پیشنهاد می شود در تحقیقات آینده رابطه ی بین خود ارزشمندی درونی و بیرونی با رضایت از زندگی در سالمندان مورد توجه بیشتر قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

از همکاری تمام عزیزان سالمندی که در این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی می شود.

References

- Ahmadi and Beheshti QP. Study of demographic and welfare characteristics of the elderly in Iran. *Population Quarterly*. 2008; 61:38-19.
- Imani D, Azizi Zein al-Hajjlo,. *Image of Health*. 2016; 54 (6):6.
- Keyes CLM, Shmotkin, D., & Ryff, C.D. Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2002; 82 (6):1007-22.
- E BAG. Changes in functional ability in three samples of elderly and very elderly people. *Age and Ageing*. 1997; 26: 107-14.
- Thimm JC. Personality and early maladaptive schemas: A five-factor model perspective. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*. 2010; 41, 373-380., 373-80.
- Lucas RE DE, Suh E. Discriminant validity of well-being measures. *Journal of personality and Social Psychology*. 1996; 71: 616-28.
- Pavot W DE, Suh E. The temporal satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*. 1998; 70:340- 54.
- Crocker J, & Wolfe, C. T. Contingencies of self-worth. *Psychological Review*. 2001; 108: 593-623.
- Crocker J, Sommers, S. R., & Luhtanen, R. K. Hopes dashed and dreams fulfilled: Contingencies of self-worth and admissions to graduate school. *Personality and Social Psychology Bulletin*.
- Rosenberg M. *Society and the Adolescent Self-image*: Princeton University Press; 1965.
- Pyszczynski T SS, Greenberg J, Arndt J, Schimel J. Converging toward an integrated theory of self-esteem: Reply to Crocker and Nuer (2004), Ryan and Deci (2004), and Leary (2004). *Psychological Bulletin*.130: 483-8.
- Lerner MJ. *The Belief in a Just World: A Fundamental Delusion*. New York: Plenum.
- Furnham A, & Procter, E. Belief in a just world: Review and critique of the individual difference literature. *British Journal of Social Psychology*. 1989; 28:365-84.
- Lerner MJ, & Miller, D. T. Just world research and the attribution process: Looking back and ahead. *Psychological Bulletin*. 1978; 85:1030-51.
- McParland JL, Knussen, C. Just world beliefs moderate the relationship of pain intensity and disability with psychological distress in chronic pain support group members. *European journal of Pain*. 2010;14 (1):71-6.
- Rahpardaz F, Shirazi, Mahmoud. The role of Belief in a Just World in predicting student's life satisfaction. *Journal of Educational Psychology*. 2015; 24.
- Dalbert CaM, J. Belief in a just world as a persona resource in school', in M. Ross and D. T. Miller (eds), *The Justice Motive in Everyday*

نتیجه گیری نهایی

هر چند عزت نفس هر انسانی با رفتارهای او در ارتباط است اما، در حقیقت آنچه که افراد را به سمت رفتارها به پیش می برد و انگیزه می دهد منابع ارزش گذاری برای خود هستند. هر چه پایه و بنیادهای عزت نفس که همان منابع ارزش گذاری فرد برای خود می باشند، بیشتر باشد فرد دارای عزت نفس بیشتری بوده و به تبع آن سلامت روان و رضایت از زندگی بیشتری را خصوصا در سالمندی تجربه خواهد کرد. به عبارتی با توجه به تجارب موجود در زندگی، هر قدر مردم واسطه های بیشتری برای ارزش گذاری و حفظ منزلت خود داشته باشند، از سلامت روان و رضایت از زندگی بیشتری بهره مند خواهد بود.

شواهد نشان می دهد که علاوه بر خود ارزشمندی، باور به دنیای عادلانه نیز نقش کاربردی و مثبت دارد. باور به دنیای عادلانه 2002; 28: 1275-86.

- Life, Cambridge: Cambridge University Press.
18. Correia I, Toscano Batista, M., & Lima, ML. Does the belief in a just world bring happiness? Causal relationships among belief in a just world, life satisfaction and mood. *Australian Journal of Psychology*. 2009; 61 (4): 220–7.
 19. Jiang F, Yue, X., Lu, S., Zhu, F. Bottom of Form Belief in a just world Gratitude optimism Subjective well-being Depression. *Social Indicators Research*. 2015; 126 (1): 411-23.
 20. Neugarten BL, R. J. Havighurst and S. S. Tobin. The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*. 1961 (16):134-43.
 21. Sutton RM, & Douglas, K. M. Justice for all, or just for me? More evidence of the importance of the self-other distinction in just-world beliefs. *Personality and Individual Differences*. 2005; 39:637–45.
 22. Golparvar MAH. Validation of the questionnaire of belief in a just world for themselves and others. *Journal of Humanities University of Isfahan*. 2007; 25 (4):212-193.
 23. Crocker J, Luhtanen, R. K., Cooper, M. L., & Bouvrette, A. Contingencies of self-worth in college students: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2003; 85: 894-908.
 24. Milad SabzehAra YLF, Mehdi Reza Sarafranz & Mostafa Mohammadi (2014) An Investigation of the Associations Between Contingent Self-Worth and Aspirations Among Iranian University Students. *The Journal of Social Psychology*. 154 (1):59-73.
 25. Wood V, Wylie, M. L., Sheafor, B. Analysis of a short self-report measure of life satisfaction: Correlation with rater judgements. *Gerontology*. 1969; 24:470-4.
 26. Tagharrobi. Zahra SK, Sooki. Zahra, Tagharrobi, Leila. Psychometric properties of Short Form Of Life Satisfaction Questionnaire in students Of Kashan Nursing and Midwifery Faculty. *Qom University of Medical Sciences Journal*. 2012; 1:89-98.
 27. Farquhar M. Definitions of quality of life: A taxonomy. *Journal of Advanced Nursing*. 1995; 22:502-8. .
 28. Hillera° s P JA, Herlitz A & Winblad B. Life satisfaction among the very old: a survey on a cognitively intact sample aged 90 years and above. *International Journal Aging and Human Development* 2001; 52: 71–90.
 29. McCamish-Svensson C SG, Hagberg B, Svensson T & Dehlin O. Social relationships and health as predictors of life satisfaction in advanced old age: results from a Swedish longitudinal study. *International Journal Aging and Human Development*. 48:301–24.
 30. Ho SC WJ, Lau J, Chan SG, Yuen YK, Chan YK & Chi I Life satisfaction and associated factors in older Hong Kong Chinese. Life satisfaction and associated factors in older Hong Kong Chinese. 1995; 43: 252–5.
 31. Gueldner SH LS, Morris D, Penrod J, Bramlett M, Johnston L & Schlotzhauer P A comparison of life satisfaction and mood in nursing home residents and community-dwelling elders. *Archives of Psychiatric Nursing*. 15:232–40.
 32. KANmAS. Peace of mind as an important aspect of old people's health. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 1990; 4: 55–62.
 33. A BMS. The oldest old, ADL, social network, and loneliness. *Western Journal of Nursing Research*. 1998; 20: 325–43.
 34. Wright TA, & Cropanzano, R. Emotional exhaustion as a predictor of job performance and voluntary turnover. *Journal of Applied Psychology*. 1998; 83 (3): 486–93.
 35. Blascovich J, & Tomaka, J. Measures of personality and social psychological attitudes San Diego, CA: Academic Press.; 1991. San Diego, CA: Academic Press. p.
 36. Diener E, Diener, M., & Diener, C. Factors predicting the subjective well-being of nations. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1995; 69: 851–64.
 37. Lyubomirsky.S TCMDR. What are the differences between happiness and self-esteem? *Social Indicators Research*. 2006; 38: 363–404.
 38. Rob Ranzijn JK, Mary Luszcz, and N. T. The Role of Self-Perceived Usefulness and Competence in the Self-Esteem of Elderly Adults: Confirmatory Factor Analyses of the Bachman Revision of Rosenberg's Self-Esteem Scale. *Feather Journal of Gerontology: Feather Journal of Gerontology*. 1998; 53B (2): P96-P104.
 39. Anjom Sho'aa F. Master's dissertation: Kerman Shahid Bahonar University; 2013.
 40. Khosravi Z, Nahidpour, Farzaneh. Evaluation

- of Life Satisfaction, Belief in a Just World and social support in Iranian and Indian students. *Women's Sociology*. 2013; 2: 13-3.
41. Dalbert CaM, J. Belief in a just world as a persona resource in school', in M. Ross and D. T. Miller (eds), *The Justice Motive in Everyday Life*: Cambridge: Cambridge University Press; 2002. 46. Dalbert, C. and Maes, J. (2002). Belief in a just world as a persona resource in school', in M. Ross and D. T. Miller (eds), *The Justice Motive in Everyday Life*, Cambridge: Cambridge University Press p.
 42. Vazquez V. Just world belief, optimism, and well-being. Just world belief, optimism, and well-being. Available from:<http://searchproquestcom/docview/304922245>. 2009.
 43. Fatima I, Suhail, K. Belief in a just world and subjective wellbeing:mothers of normal and Down syndrome children. *International journal of psychology*. 2010; 45 (6),461- 468.
 44. Zeidner M, Ben-Zur, H. Personal resources at the juncture of culture and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*. 2013; 54 (2):187-91.
 45. Zhang Z, Zhang,J. Belief in a just world mediates the relationship between institutional Trust and life satisfaction among the elderly in China. *Personality and Individual Differences*. 2015; 83:164-9.
 46. Stroebe K, Postmes,T., Täuber, S., Stegeman, A., John, M.S. Belief in a Just What? Demystifying Just World Beliefs by Distinguishing Sources of Justice. *PLoS ONE*. 2015; 10 (3):1-30.
 47. Dalbert c. the world is more just for me than generally. *SocialJustice Research*. 1999; 12: 79-98.
 48. Taylor SE, & Brown, J. Q Illusion and well-being: A social psychological perspective on mental health. *Psychological Bulletin*. 1988; 103: 193-210.
 49. Littrell J, & Beck, E. . Predictors of depression in a sample of African- American homeless men: Identifying effective coping strategies given varying levels of daily stressors. *Community Mental Health Journal*. 2001; 37:15-29.
 50. Tomaka J, &Blascovich, J. *Journal of Personality and Social Psychology*. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1994; 67:732-40.
 51. Jensen OD, B. Hagberg, G. Samuelsson, T. Seven. Insomnia in an 80-year-old population: Relationship to medical, psychological and social factors. *Journal of Sleep factors* 7: 183-9.
 52. Dzuka J, & Dalbert, C. Mental health and personality of Slovak unemployed adolescents: About the beliefs in a just world's impact. *Journal of Applied Social Psychology*. 2002; 4: 732-57
 53. Lipkus IM, Dalbert, C. and Siegler, I.C. The importance of distinguishing the belief in a just world for self versus for others: Implications for psychological well-being. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 1996; 22: 666-77.